

IN MEMORIAM

**En record del bon amic
Ramon Amigó Anglès**

Albert Palacín i Artiga

• **En record del bon amic Ramon Amigó Anglès***

• **Albert Palacín i Artiga**

• Plebà de Montblanc

• *apalacin@arquebisbattarragona.cat

El setembre del 2011, quan vaig tornar d'una estada a Colòmbia per col·laborar en una missió catòlica, volia comunicar a en Ramon Amigó que allà, a la parròquia de Maria Auxiliadora de Valledupar, havia impartit dos dies a la setmana, classes de català, amb unes noies colombianes que m'ho havien demanat, tenia ganes de dir-li que el seu *Curs elemental de gramàtica catalana* ciclostilat l'any 1966 al Centre de Lectura de Reus, havia traspasat l'oceà, arribant al continent americà.

Però no hi vaig ser a temps, a primeries de setembre en Ramon ens va deixar, les meves paraules volen ser un sentit homenatge a aquest gran mestre de les nostres terres, que tant va fer per l'aprenentatge de la llengua i per la investigació i publicació de l'onomàstica i la toponímia.

I quan dic mestre, ho dic amb tota la veneració i agraïment que per mi i per molts de nosaltres suposa aquesta paraula, els meus pares eren mestres i jo vaig néixer en una escola, on tenien la vivenda els meus progenitors, concretament a Arties, Era Val d'Aran.

En Ramon Amigó va treballar amb la Teresa Miquel, mestra per la Universitat Autònoma de Barcelona, professora de llengües clàssiques, a més de francès i anglès. Amb ella Ramon Amigó va fer l'aprenentatge d'aquestes llengües, ell que no tenia cap títol univèritari, en canvi fou nomenat *Doctor honoris causa* per més d'una Universitat, pels seus treballs i publicacions en el camp de l'Onomàstica.

De la mateixa manera que Ramon Amigó, jo per treure'm el títol de professor de llengua, vaig tenir de professora a la Teresa Miquel, als estius anava a les colònies i als campaments, amb el Pompeu Fabra sota el braç, fent les famoses trameses, calia estar ben atent als exercicis, ja que la Teresa Miquel, et feia repetir i explicar cada una de les errades comeses. A ella, la ciutat de Reus, li va concedir la medalla d'or de la ciutat, i li va dedicar una escola i una plaça, el mateix any que van dedicar una escola i un carrer a la meva mare, Cèlia Artiga.

En vida de la meva mare, cada diumenge, passava la tarda amb ella, i sovint aprofitava el viatge per veure i saludar en Ramon Amigó, al carrer de l'Abadia, a la carretera de Salou.

Vaig fer aquests cursos de català per indicació de Mn. Joan Martí Alanis, abans d'anar a Tarragona em va dir que hauria de fer les classes de català al col·legi de la Mercè, llavors no oficials però per a nosaltres acadèmiques, i que em posés en contacte amb el Fòrum Joventut de Reus, que depenia crec

d'Omni Cultural i del Centre de Lectura, on hi havia en Ramon Amigó i la Teresa Miquel, entre altres.

Aquesta és la meua relació personal amb en Ramon Amigó i la Teresa Miquel, a ells dos, com a Mn Joan Martí Alanis, sempre els he tingut com a referents en la meua vida de docent, sobretot per la seva professionalitat, però també per la seva senzillesa, els homes i dones més sàvies, sempre són les més humils.

Aquest material del Curs Elemental, crec que el vaig fer servir a les classes d'adults a les «Monges velles» que en dèiem, a Montblanc. El Sr. Josep Gomis Martí, llavors alcalde de la vila, ens va facilitar el local i els permisos corresponents, recordo que teníem una estufa que feia molt de fum. Vaig fer adquirir als alumnes, el llibret, de l'editorial Barcino, *Teatre de la Natura*, d'Antoni Rovira i Virgili, per a lectures, dictats i comentaris. També vaig fer servir aquest curs per als alumnes de la Mercè, per obtenir el títol d'aptitud. El primer any vam baixar a Reus, però els altres anys en Ramon em facilitava les proves que les fèiem al mateix col·legi.

L'ensenyament de la llengua catalana obtingué un petit guardó. En un concurs de lectura i escriptura per a escolars, organitzat pel Centre de Lectura de Reus, el quinze de març de 1970, els nostres alumnes obtingueren la totalitat dels premis: el primer, el segon i el tercer premi. Hi concorrien molts altres centres, de Reus, Tarragona, etc. El jurat el formaven la Teresa Miquel, Ramon Amigó i alguna altra persona.

Aquest material del Curs elemental el vaig fer servir també a l'Institut Narcís Oller de Valls, com a material de suport, també a les classes d'adults a Blancafort i segurament a altres llocs.

Una de les coses que m'encantava d'aquest curs, eren el textos literaris dels nostres escriptors més preuats. Si em permeteu deixeu-me anotar un fragment del *Teatre de la Natura* esmentat, sobre les orenetes, per acabar en aquesta primera part del Curs Elemental de Català.

«El vol de les orenetes és el més bell de tots els vols. A l'elegància de l'esperit i del cos s'ajunta l'elegància dels moviments. És un vol agilitíssim, rapidíssim, ple de gràcia i d'imaginació. L'oreneteta, volant, juga. I el seu joc alat és art. Puja i baixa, gira i tomba, dibuixa en l'espai corbes fines i complicats arabescos. El vol de l'oreneteta és com una dansa. L'oreneteta té el virtuosisme del vol.

Compareu el vol lleuger i fantàstic de l'oreneteta, que no sent el pes del seu cos prim entre les ales llargues, amb el vol lent i feixuc de la majoria dels ocells grossos i amb el vol curt i inhàbil dels ocells més coneguts. Sí, després d'haver seguit una estona el vol de les orenetes, guaitau volar un corb i una puput, una perdiu o un pardal, direu: «Quina poca traça!».

Breument voldria comentar els treballs escolars sobre toponímia, que al Col·legi de la Mercè, amb els alumnes de 3r de BUP i COU, vam confeccionar durant els cursos 1980-84. Els vam fer com a treballs extraescolars, els alumnes, l'anaven fent al seu poble d'origen, sigui de la Conca o de fora, hi havia un centenar d'interns, llavors. Formaven equips de tres o més nois i noies, i era un treball de tot un curs. Quan arribaren a COU, llavors l'imprimírem amb

ciclostil, i clixès electrònics per als plànols i les fotos i dibuixos. El primer recull va ser premiat als Premis Baldiri Rexac.

Per què explico tot això d'aquests treballs de toponímia? Perquè Ramon Amigó, va tenir la gentilesa de comentar-los i d'escriure sobre ells en l'article «Uns reculls incipients de la Conca, no gaire coneguts», en les *Actes del XXXIII Col·loqui de la Societat d'Onomàstica (Montblanc 2006)*, aquesta aportació es va publicar també en el llibre propi d'Amigó «Onomàstica i llenguatge», l'any 2011 editat per Rafel Dalmau i amb un pròleg de Jordi Ginebra, professor de la Universitat de Tarragona.

Aquest escrit vol ser un testimoni del treball que es va fer des del Col·legi de la Mercè. Un dels primers professors que va impartir classes de català, va ser Mn Josep Raventós, amb els alumnes que voluntàriament s'hi apuntaven a les hores d'esbarjo. Mn Joan Martí Alanís, va consolidar aquestes classes, impartides ja dins l'horari escolar, encara que no tenien valor oficial.

Anys més tard, pels anys vuitanta, vaig rebre l'encàrrec, juntament amb altres companys, de fer el reciclatge dels mestres de la Conca de Barberà, que

Portada del llibre *Ramon Amigó Anglès, pedagog del territori: 1925-2011: Aportació a la sociabilitat cultural*, de Xavier Ferré Trill

Centre d'Estudis de la Conca de Barberà

havien acabat el magisteri sense el títol de català. Fèiem les classes, els dissabtes al matí, també al Col·legi de la Mare de Déu de la Mercè.

A Montblanc, pels anys seixanta, Francesc Sifre, crec que des del Museu Arxiu, també impartí classes de català per adults.

A part d'aquestes classes a la vila ducal, altres persones que feren els cursos inicial i mitjà de català a través del Fòrum Joventut de Reus, amb en Ramon Amigó i la Teresa Miquel, impartiren classes per correspondència o en aules col·lectives, com va ser el cas a Santa Coloma de Queralt, de Mn Josep M. Cabré, ell realitzava les classes al Castell, amb grups de quaranta alumnes.

A tots ells, el meu homenatge sincer i el nostre reconeixement, a totes aquelles persones, que en temps difícils per la nostra llengua, d'una manera silenciosa, però efectiva, enaltiren i feren estimar la nostra llengua.

*Aquest text fou llegit en la presentació del llibre de Xavier Ferré Trill, *Ramon Amigó Anglès, pedagog del territori: 1925-2011: Aportació a la sociabilitat cultural*, Barcelona, 2013, que tingué lloc a la sala d'actes del Museu Arxiu de Montblanc i Comarca, el nou de maig de 2014.

Col·legi de la Mare de Déu de la Mercè, de Montblanc